

METODICKÝ PRŮVODCE

K PRACOVNÍMU SEŠITU **OSKAROVA PRVOUKA 3**

VYTVOŘENO V SOULADU S RVP ZV

Napsali: Mgr. Alena Bára Doležalová; Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Mgr. Zdeněk Brom

.....

OBSAH

I. Úvod	2
II. Metodické materiály	3
III. Učivo a očekávané výstupy	6
IV. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků, klíčové kompetence žáků	10
V. Časový plán	12
VI. Metodické poznámky k pracovnímu sešitu	
Oskarovo přivítání (PS, str. 1)	13
1. Škola (PS, str. 1–7)	13

Pokud jsou v dokumentu používány pojmy žák, učitel aj., rozumí se tím pedagogická kategorie nebo označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka atd.

.....

I. ÚVOD

Metodický průvodce k pracovnímu sešitu Oskarova prvouka 3 (MPPrv3) je připraven tak, aby provázel vyučující výukou prvouky ve 3. ročníku.

Pracovní sešit *Oskarova prvouka 3* je koncipován jako hlavní učební materiál, který vhodně doplňuje stávající učebnici *Já a můj svět 3*. Pracovní sešit respektuje základní členění kapitol učebnice a kde je to možné, uvádí odkazy na její odpovídající strany. Využití tištěné učebnice není pro používání pracovního sešitu nutné, lze využívat její interaktivní verzi v podobě MIUČ+ dostupnou např. na www.ucebnice-online.cz.

Na úvodních stranách MPPrv3 je zařazeno krátké seznámení se všemi metodickými materiály, které jsou k výuce prvouky v tomto ročníku připraveny. Vyučující mají rovněž k dispozici přehled učiva a očekávané výstupy podle jednotlivých kapitol a dále klíčové kompetence žáků. MPPrv3 přináší také návrh na rozdělení učiva do jednotlivých měsíců školního roku.

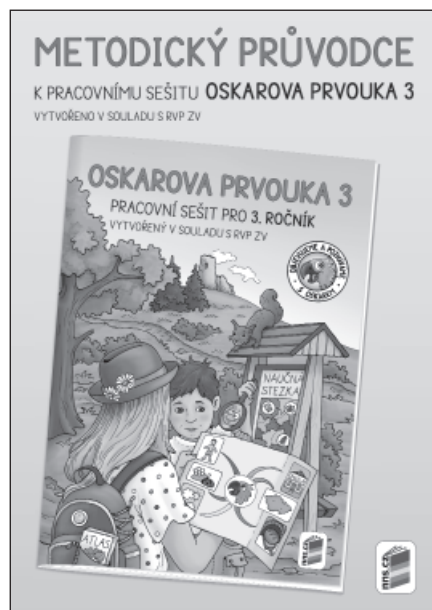
Stěžejní částí MPPrv3 je však popis práce s konkrétními cvičeními. Na konci je zařazena příloha obsahující básně, písně a další texty k jednotlivým tématům prvouky. Dle svého uvážení je vyučující může využít v různých částech vyučovací hodiny.

Na začátku popisu práce s určitou stranou pracovního sešitu jsou vždy uvedena klíčová slova, která jsou pro danou stranu nejdůležitější. Před samotným metodickým návodem je u každého cvičení uveden cíl, který si dané cvičení klade, a motivace určená žákům. Následuje stručný postup práce se cvičením, někdy i možnost různých postupů. Za některými cvičeními jsou uvedeny možnosti mezipředmětových vztahů. Mezipředmětové vztahy se týkají předmětů cizí jazyk **AJ** / **NJ**, dramatická výchova **DV**, hudební výchova **HV**, výtvarná výchova **VV**, pracovní činnosti **PC** a tělesná výchova **TV**. Přestože na uplatňování čtenářských a matematických dovedností je cíleno v celém pracovním sešitě, v některých případech je zařazen i námět na mezipředmětové propojení s českým jazykem a literaturou **ČJ** a s matematikou **M**.

Poznámka: Dramatická výchova jako taková není samostatným vzdělávacím oborem, resp. vyučovacím předmětem, jedná se o obor doplňující, náměty pro něj však přesto uvádíme. Tyto úkoly totiž mohou být rovněž součástí vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, resp. jeho nedílné části Komunikační a slohová výchova.

V částech metodického průvodce, které jsou věnovány metodickým poznámkám k práci s jednotlivými cvičeními, jsou používány dva pojmy: „speciální úkol“ a „cvičný sešit“. Pracovní sešit je připraven tak, aby vyhovoval práci s žáky, kteří postupují standardním tempem, a mohou postupně rozvíjet své schopnosti a dovednosti. V každém ročníku se však najdou také žáci, kteří se učí velmi rychle a potřebují činnosti navíc, aby se mohli dále rozvíjet. Metodický průvodce přináší náměty také na tyto činnosti, tzv. „speciální úkoly“. Cvičným sešitem je myšlen jakýkoliv sešit s linkami sloužící pro plnění rozšiřujících či speciálních úkolů. Tento sešit je vhodné zavést vždy, protože některé speciální úkoly do něj mohou vypracovávat nejen výše zmínění žáci.

Na konci každé kapitoly jsou zařazeny náměty na didaktické hry, které se vztahují k probíraným tématům.

II. METODICKÉ MATERIÁLY

OSKAROVA PRVOUKA 3, PRACOVNÍ SEŠIT PRO 3. ROČNÍK (PRV3)

Oskarova prvouka 3, pracovní sešit pro 3. ročník graficky a didakticky navazuje na materiály: *Oskarova prvouka 1, učebnice pro 1. ročník* a *Oskarova prvouka 2, pracovní sešit pro 2. ročník*.

Pracovní sešit je koncipován jako hlavní učební materiál prvouky ve 3. ročníku. Objevují se v něm i témata nová, která v učebnici *Já a můj svět 3* zastoupena nejsou, např. vnímání emocí, prevence různých jevů (např. nemocí, úrazů, nebezpečí na internetu apod.), práva a povinnosti žáků.

Pracovní sešit je rozdělen do osmi kapitol: *Škola, Domov, Náš svět, Žijeme na Zemi, Rostliny a houby, Živočichové, Člověk, Žijeme zdravě*. Součástí jsou i pololetní a závěrečné opakování a tři přílohy (první se věnuje právům a povinnostem žáků, druhá je pozorovací arch pro zaznamenávání počasí v jednotlivých dnech měsíce a do třetí lze tato pozorování vyhodnocovat).

Náplň jednotlivých kapitol je vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Pracovní sešit je připraven tak, aby vedl k rozvoji klíčových kompetencí žáků a směřoval k naplnění očekávaných výstupů.

Práce s tímto pracovním sešitem nabízí:

- 1. Srozumitelná zadání:** Textová zadání se nadále rozvíjejí přiměřeně nabývaným schopnostem žáků.
- 2. Myšlenkové mapy:** S pomocí myšlenkových map si žáci na začátku každé kapitoly uvědomí, co již znají a co je čeká. Žáci jsou postupně vedeni k samostatné tvorbě myšlenkových map.
- 3. Aplikace čtení s porozuměním:** Se vstupem do 3. ročníku papoušek Oskar postupně „předává štafetu“ chlapci Hugovi a jeho kamarádům. Dovednosti a znalosti jsou představovány v textech zachycujících reálné situace blízké uvažování třetáků. Žáci při práci s texty opakovaně uplatňují a postupně rozvíjejí čtenářské dovednosti. Samostatně vyhledávají a vyznačují klíčová slova a podstatné informace, dále s nimi pracují, odpovídají na otázky, tvoří si vlastní názor a diskutují o něm. Zařazována jsou jak cvičení žákům známá z 1. a 2. ročníku, tak pokročilejší cvičení osvědčená např. v materiálech *Jsem čtenář*.
- 4. Používání samolepek:** Lepením samolepek se žáci učí přiřazovat vhodné obrázky k textu, orientovat se v tabulce nebo doplňovat schémata.
- 5. Pokusy:** V rámci MIUČ+ je k dispozici sada pokusů: *Oskarovy pokusy 2* (pro 2. a 3. ročník). Všechny pokusy jsou připraveny tak, aby je žáci mohli provádět samostatně.
- 6. MIUČ+:** Interaktivní učebnice obsahuje elektronické verze pracovního sešitu *Oskarova prvouka 3* a učebnice *Já a můj svět 3* a bohatý interaktivní obsah včetně fotografií, videí a sad pokusů.
- 7. Vedení k rozvoji dovedností:** Spolu s poznáváním probírané látky vedou pravidelně zařazovaná cvičení k rozvoji čtenářských dovedností, orientace v mapách a plánech, k osvojení si práce s tabulkami, k nabývání argumentačních schopností, vnímání emocí, praktickému využívání matematiky, získávání finanční gramotnosti a dalších klíčových dovedností.
- 8. Formativní hodnocení:** Základy formativního hodnocení žáci budují na konci každé kapitoly vyhodnocováním, co nového dokážou. K tomu využívají tzv. vzdělávací tvrzení, která jsou formulována pomocí jasných pojmů: *dokážu vypravovat, vyjmenovat, pojmenovat* nebo *popsat*. Žáci provádějí sebehodnocení úrovně svých dovedností a znalostí, které je prokazatelné a ověřitelné.
- 9. Vedení k samostatné tvorbě zápisů:** Průběžně zařazovaná cvičení na aplikaci čtení s porozuměním vedou žáky k dovednosti vyhodnotit, které nejpodstatnější informace tvořící základní učivo jsou vhodné k zápisu do sešitu. K tomu jim od 4. kapitoly napomáhají úkoly k dotváření zápisů, které si tvoří chlapec Hugo. Žáci tak aktivně rozvíjejí jak dovednost samostatného porozumění textům, tak i dovednost tvorby zápisů, které využijí při dalším vzdělávání.

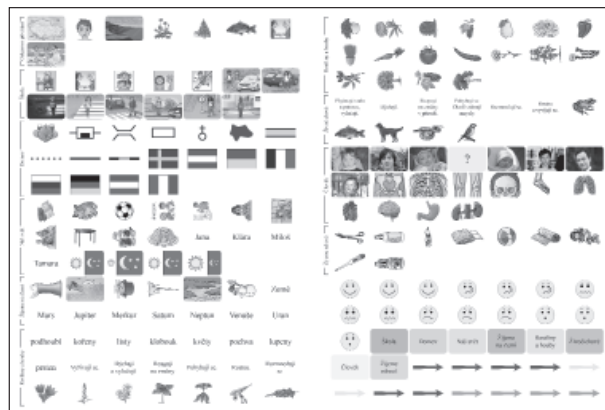
SADA SAMOLEPEK

Přílohou pracovního sešitu je sada samolepek, se kterými žáci pracují u vybraných cvičení.

Samolepky jsou umístěny napevno uprostřed pracovního sešitu a jsou v souboru řazeny postupně podle využití v jednotlivých kapitolách pracovního sešitu. Pro lepší orientaci vyučujícího i žáků jsou samolepky potřebné pro každou kapitolu na levé straně označeny ještě svorkou s názvem kapitoly. Aby se se souborem snadněji pracovalo, jsou samolepky pro každou kapitolu řazeny v tom pořadí, ve kterém je budou žáci využívat.

Sada obsahuje i některé samolepky navíc:

- sadu smajlíků k vyjadřování emocí – lze je využít při práci s dalšími cvičeními dle uvážení vyučujícího;
- samolepky s názvy kapitol a šipky – pro vytvoření vlastní myšlenkové mapy nebo k označení portfolio.

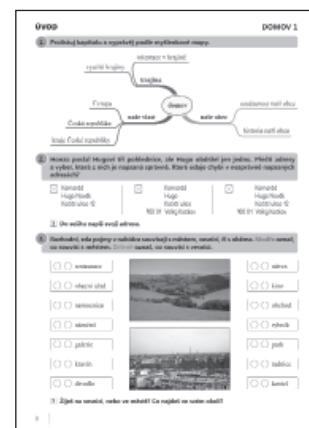

MYŠLENKOVÉ MAPY

V pracovním sešitu jsou na různých místech zařazeny myšlenkové mapy.

Myšlenková mapa je grafické uspořádání klíčových slov (popř. slova mohou být nahrazena obrázky) k danému tématu. Doplněná slova nebo obrázky naznačují vzájemné vztahy nebo souvislosti s daným tématem. Myšlenková mapa může být využívána například k utřídění myšlenek, k uvědomění si toho, co o tématu víme, k rozvoji myšlení, vyjadřování, učení, plánování nebo řešení problémů. Myšlenkovou mapu tvoří ústřední téma (pojem) zapsané uprostřed a klíčová slova (obrázky, myšlenky apod.) vztahující se k danému tématu napsaná okolo.

Myšlenkové mapy najdeme především na začátku jednotlivých kapitol, kde přibližují jejich obsah. Další myšlenkové mapy jsou zařazeny v průběhu kapitol, a to k uvědomění si např. toho, co o tématu žáci vědí, příp. slouží k shrnutí informací z textu apod. Často v nich bývá vyznačen prostor pro další podněty k rozhovorům, nejčastěji z vlastní zkušenosti žáků (prostor označený třemi tečkami). V závěru kapitoly se mohou žáci k úvodní myšlenkové mapě vrátit, aby jim pomohla při shrnutí kapitoly. Žáci jsou vedeni k tomu, aby vytvářeli vlastní myšlenkové mapy.

FORMATIVNÍ HODNOCENÍ ŽÁKA

Základy formativního hodnocení žáci budují na konci každé kapitoly vyhodnocováním, co nového dokážou. K tomu využívají tzv. vzdělávací tvrzení, která jsou formulována s pomocí jasných pojmů: *dokážu vypravovat, vyjmenovat, pojmenovat, popsat*. Žáci provádějí sebehodnocení úrovně svých dovedností a znalostí, které je prokazatelné a ověřitelné.

SLOVNÍ ÚLOHY

Stejně jako v pracovním sešitě prvouky pro 2. ročník, je i v tomto sešitě zařazeno propojení s matematikou, a to formou slovních úloh, prací s tabulkami apod. Ve slovních úlohách žáci procvičují nejen matematické operace, ale i logické uvažování a uvědomění si propojení matematiky s běžným životem.

JÁ A MŮJ SVĚT 3 – PRVOUKA

Učebnice *Já a můj svět 3 – prvouka* byla vytvořena v souladu s RVP ZV. Důraz je kladen na praktickou využitelnost učiva. Jednotlivé kapitoly kromě učiva obsahují také názorná schémata, fotografie a obrázky. Navíc zahrnují mezipředmětové vazby formou odkazů na korespondující učivo v ostatních učebnicích z řady, zajímavosti a didaktické hry.

Ve 3. ročníku se žáci s průvodkyní Ájou rozloučí a završí tak znalosti prvního období RVP ZV. Stěžejními tématy učebnice jsou ochrana přírody a ekologie. Žáci se zábavnou formou učí mnoho nového o světě kolem sebe, na který se nově dívají očima ochránců přírody.

Na celobarevných obrazových dvojstranách si lze prohlédnout život živých organismů, které žijí v určitém společném prostředí. Žáci také blíže poznají své tělo a naučí se, jak pečovat o své zdraví. Základní vědomosti a dovednosti jsou přehledně umístěny do barevných pruhů. Nechybějí ani oblíbené mezipředmětové odkazy. Žákům i rodičům usnadní přípravu do výuky přehledné shrnutí učiva v tabulkách v závěru učebnice. Abecední rejstřík slov pomůže zejména ke snadné orientaci v učebnici.

HLASOVACÍ KARTY AMOS

Sada čtrnácti oboustranných barevných karet podporujících formativní hodnocení patří do souboru AMOS a je vhodná pro práci napříč předměty.

MIUČ+ OSKAROVA PRVOUKA 3

Interaktivní verze obsahuje elektronické verze pracovního sešitu *Oskarova prvouka 3* a učebnice *Já a můj svět 3* a bohatý interaktivní obsah včetně fotografií, videí či sad pokusů. Je významnou a často využívanou pomůckou při výuce. Napomáhá rychlejší orientaci v pracovním sešitě, tj. se kterou stranou případně se kterým cvičením se bude v daném okamžiku pracovat. Zvyšuje celkovou efektivitu práce žáků a jejich zájem o výuku. Svým obsahem (interaktivní cvičení, fotoalba, ...) zprostředkovává prohloubení vědomostí, individualizaci při výuce, rozšíření poznatků o daném tématu apod.

MIUČ+ OSKAROVY POKUSY 2 – SADA POKUSŮ PRO 2. A 3. ROČNÍK

MIUČ+ obsahuje ověřené pokusy, které mohou žáci se snadno dostupnými pomůckami (např. plastový kelímek, malý talíř, voda, rozinky apod.) provádět samostatně. Materiály jsou určeny pro vyučující a v dostatečném rozsahu zahrnují metodické pokyny k práci, fotografický návod na provedení pokusu a také vysvětlení pokusu v podobě zjednodušené a v podobě odbornější. Rozsah a čas zařazení pokusů do výuky je čistě na vyučujícím, tj. dle možností konkrétní třídy.

III. UČIVO A OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

1. Učivo: **ŠKOLA**

- společenské chování, vztahy ve třídě, školní pravidla chování
- školní a kalendářní rok, vyučování, vyučovací předměty, rozvrh hodin
- bezpečná cesta do školy, chování v dopravních prostředcích, důležitá telefonní čísla
- jsem cyklista, bezpečnost při jízdě na kole, vybavení kola, dopravní značky
- emoce

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozpozná správné a nesprávné chování, uplatňuje základní pravidla správného chování, podle svých schopností dodržuje stanovená školní pravidla chování,
- rozlišuje školní a kalendářní rok, vyučování a přestávku, zná názvy a obsah vyučovacích předmětů, orientuje se ve školním rozvrhu,
- zná zásady správného chování chodce, uvědomuje si zásady správného chování v dopravních prostředcích,
- podle situace ví, které důležité telefonní číslo vytočit,
- uvědomuje si zásady bezpečného chování cyklisty, zná význam základních dopravních značek, se kterými se jako cyklista může setkat,
- uvědomuje si základní emoce: radost, strach, smutek, hněv, spojuje je s konkrétními situacemi.

2. Učivo: **DOMOV**

- domov jako místo, kde žijeme; město a vesnice, adresa
- orientace v krajině, světové strany, povrch krajiny
- základní orientace na mapě, práce s kompasem/buzolou
- využití krajiny
- moje obec, současnost i historie obce
- žijeme v Evropě, Česká republika a její sousedé, Česká republika a její dělní na kraje

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si domov jako místo, kde žije,
- rozlišuje město a vesnici,
- ví, jaké náležitosti má adresa,
- rozlišuje základní světové strany, učí se základní orientaci v krajině i na mapě,
- všímá si povrchu krajiny,
- uvědomuje si využití krajiny člověkem,
- krátce vypráví o své obci,
- uvědomuje si, že Česká republika je součástí Evropy, zná názvy sousedních států,
- poznává dělení České republiky na kraje.

3. Učivo: **NÁŠ SVĚT**

- změny počasí na podzim, pranostiky
- co nás baví, záliby a povinnosti
- povolání, čím bych chtěl být
- přírodniny, suroviny, lidské výtvořky
- finanční gramotnost, nakládání s financemi, plánování výdajů
- emoce: překvapení
- Vánoce, konec kalendářního roku

Očekávané výstupy:

Žák:

- všímá si změn počasí během roku,
- rozliší zájmy a povinnosti,
- uvědomuje se náplň různých povolání; vypráví, čím by chtěl být,
- vnímá rozdíl mezi přírodninami, surovinami a lidskými výtvy,
- uvědomuje si potřebu plánování finančních výdajů,
- uvědomuje si emoci překvapení, spojuje ji s konkrétními situacemi,
- vnímá Vánoce jako sváteční dny, které jsou spojeny s vánočními zvyky,
- uvědomuje si, že konec kalendářního roku může být spojen s hodnocením.

4. Učivo: **ŽIJEME NA ZEMI**

- živá a neživá příroda
- podmínky života na Zemi
- koloběh vody v přírodě
- Sluneční soustava
- Země, Slunce, Měsíc

Očekávané výstupy:

Žák:

- vnímá rozdíl mezi živou a neživou přírodou,
- uvědomuje si podmínky života na Zemi (teplo a světlo, vzduch, půda, voda),
- porozumí koloběhu vody v přírodě,
- vyjmenuje planety naší Sluneční soustavy,
- uvědomuje si, že Země obíhá kolem Slunce a zároveň se i otáčí kolem své osy,
- na grafických znázorněních pozoruje důsledky otáčení Země (střídání dne a noci, střídání ročních období, různý čas v jednotlivých časových pásmech).

5. Učivo: **ROSTLINY A HOUBY**

- vliv ročního období na růst rostlin a hub
- rozdíl mezi rostlinami a houbami
- části těla hub
- společné znaky rostlin
- části těla rostlin
- léčivé, jedovaté a chráněné rostliny
- okrasné rostliny
- užitkové rostliny
- části kvetoucích rostlin

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si vliv ročního období na růst rostlin a hub,
- pojmenuje části hub a rostlin,
- uvědomuje si společné znaky rostlin,
- vnímá dělení rostlin na léčivé, jedovaté a chráněné,
- rozlišuje okrasné rostliny zahradní a pokojové,
- uvědomuje si význam užitkových rostlin a jejich dělení
- pojmenuje části kvetoucích rostlin.

6. Učivo: ŽIVOČICHOVÉ

- význam živočichů v přírodě
- společné znaky živočichů
- stavba těla živočichů
- třídění živočichů
- význam hmyzu
- potrava živočichů
- ochrana přírody

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si význam živočichů v přírodě
- uvědomuje si společné znaky živočichů,
- pojmenuje části těla živočichů,
- podle stavby těla třídí živočichy do skupin,
- uvědomuje si význam hmyzu,
- uvědomuje si, čím se živočichové živí,
- vnímá nutnost ochrany přírody.

7. Učivo: ČLOVĚK

- společné znaky člověka s ostatními živočichy
- růst a vývoj člověka, jednotlivá období života
- části lidského těla
- vnitřní ústrojí člověka a jejich funkce

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si společné znaky člověka s ostatními živočichy,
- seznamuje se s vývojem člověka v jednotlivých obdobích života,
- pojmenuje části lidského těla,
- seznamuje se s vnitřními ústrojími člověka a jejich funkcí.

8. Učivo: ŽIJEME ZDRAVĚ

- význam pojmu *prevence*
- úraz, první pomoc při úrazu, lékárnička, prevence úrazů
- nemoc, měření teploty lidského těla, prevence nemocí
- zdravé stravování
- krizové situace, tísňové linky
- nebezpečí internetu

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si význam pojmu *prevence*,
- rozlišuje úraz a nemoc,
- učí se poskytovat první pomoc při drobném poranění,
- seznamuje se se základním vybavením lékárničky,
- uvědomují si, jaká je prevence úrazů,
- uvědomuje si příznaky nemoci,
- ví, jak se měří teplota lidského těla,
- rozlišuje pojmy *zvýšená teplota* a *horečka*,
- uvědomují se, jaká je prevence nemocí,
- zná pravidla zdravého stravování, snaží se je prakticky aplikovat,
- vyhodnotí tísňové situace a zná správná telefonní čísla, na která by v případě potřeby zavolaal,
- seznamuje se s různými nebezpečími internetu, zaměří se na jejich prevenci.

VÝSTUPY DLE RVP ZV

- **ČJS-3-1-01** vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- **ČJS-3-1-02** začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- **ČJS-3-2-01** rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- **ČJS-3-2-02** odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- **ČJS-3-3-01** využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- **ČJS-3-3-02** pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- **ČJS-3-3-03** uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- **ČJS-3-4-01** pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- **ČJS-3-4-02** rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- **ČJS-3-5-01** uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- **ČJS-3-5-02** rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- **ČJS-3-5-03** chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijatelná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

IV. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PRO ROZVOJ KOMPETENCÍ ŽÁKŮ, KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKŮ

Kompetence k učení

Žák:

- užívá různé postupy k řešení úkolů,
- vyhledává informace v textu, třídí je a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v další práci i v praktickém životě,
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly,
- pracuje samostatně podle svých aktuálních možností,
- hodnotí svou práci jednoduchými formami,
- dovede najít a opravit vlastní chyby,
- zhodnocuje výsledky svého učení a své vlastní práce, odhaluje případné neúspěchy,
- propojuje informace z různých vzdělávacích oblastí do vyšších celků,
- uvědomí si to, co sám dokáže vyřešit, i to, jak dokáže předat své vědomosti druhým, má pozitivní vztah k učení,
- podle svých možností, schopností a dovedností se zapojuje do soutěží a her různého zaměření.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- učí se uvědomovat si problémové situace ve škole i mimo ni, přemýšlí o příčinách a způsobech řešení,
- vyhledává informace vhodné k řešení problému (vyhledávání v textu, ...), k řešení problému využívá rovněž získané vědomosti a dovednosti,
- je motivován k objevování různých variant řešení,
- problémy se učí řešit v týmech (součást skupinové práce),
- ověřuje správnost řešení,
- učí se problémům předcházet.

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozumí jednoduchým písemným i ústním pokynům,
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a své názory v logickém sledu,
- učí se vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně, a to jak v ústním, tak v písemném projevu,
- učí se slušnému vyjadřování a dodržování primárních zásad společenského chování,
- učí se osvojovat si správné formy komunikace mezi spolužáky navzájem a mezi žáky a dospělými ve škole i mimo ni,
- naslouchá jiným, učí se tolerovat jejich názory a vhodně se zapojí do diskuse,
- učí se využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci,
- učí se pracovat s různými zdroji informací (texty, záznamy, obrazovým materiálem, běžně užívanými gesty apod.), je veden k jejich porozumění, třídění a tvořivému využití ke svému rozvoji i k rozšiřování slovní zásoby.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- je podněcován k potřebě být zapojen ve skupině,
- spolupracuje ve skupině, aktivně se podílí na práci v ní,
- podílí se na vytváření pravidel týmové práce, na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- přispívá k diskusi ve třídě či ve skupině,
- respektuje dohodnutá pravidla chování a spolupráce,
- učí se požádat o pomoc a také ji poskytnout,
- ovládá a řídí své chování a jednání,
- učí se efektivní spolupráci se spolužáky při řešení daného úkolu/problému,
- osvojování jazyka vnímá jako prostředek k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb, prožitků, ...

Kompetence občanské

Žák:

- učí se respektovat názory dospělých lidí i spolužáků a je ochoten se z nich poučit,
- rozlišuje vhodné a nevhodné formy chování,

- uvědomuje si pravidla soužití v kolektivu,
- má povědomí o vlastních právech a povinnostech ve škole i mimo ni,
- seznamuje se s možnostmi ochrany životního prostředí, chápe základní ekologické souvislosti a požadavky na kvalitní životní prostředí,
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a smysl pro kulturu, zapojuje se do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

Žák:

- pracuje s různými pomůckami, zvládá jejich přípravu, manipulaci s nimi a úklid,
- učí se bezpečně užívat materiály, nástroje, vybavení, psací potřeby, ...
- dbá na plnění svých závazků a povinností,
- dodržuje hygienická pravidla při psaní a čtení,
- odpovídá za svou činnost s ohledem na ochranu životního prostředí.

V. ČASOVÝ PLÁN

Měsíc	Týden	Učivo	Strany Oskarova prvouka 3
ZÁŘÍ	1.	Škola	1, 2
	2.	Škola	3, 4
	3.	Škola	5, 6
	4.	Škola Domov	7 8
ŘÍJEN	1.	Domov	9, 10
	2.	Domov	11, 12
	3.	Domov	13, 14
	4.	Domov	15, 16
LISTOPAD	1.	Domov	17, 18
	2.	Domov Náš svět	19 20
	3.	Náš svět	21, 22
	4.	Náš svět	23, 24
PROSINEC	1.	Náš svět	25, 26
	2.	Náš svět	27
	3.	Náš svět	28
	4.	Vánoční prázdniny	
LEDEN	1.	Žijeme na Zemi	29–32
	2.	Žijeme na Zemi	33–35
	3.	Žijeme na Zemi	36–38
	4.	Pololetní opakování	39, 40
ÚNOR	1.	Rostliny a houby	41, 42
	2.	Rostliny a houby	43, 44
	3.	Rostliny a houby	45, 46
	4.	Jarní prázdniny	
BŘEZEN	1.	Rostliny a houby	47, 48
	2.	Rostliny a houby	49, 50
	3.	Živočichové	51
	4.	Živočichové	52, 53
DUBEN	1.	Živočichové	54, 55
	2.	Živočichové	56, 57
	3.	Člověk	58, 59
	4.	Člověk	60, 61
KVĚTEN	1.	Člověk	62, 63
	2.	Člověk	64, 65
	3.	Žijeme zdravě	66, 67
	4.	Žijeme zdravě	68, 69
ČERVEN	1.	Žijeme zdravě	70, 71
	2.	Žijeme zdravě	72, 73
	3.	Závěrečné opakování	74, 75
	4.	Závěrečné opakování	76

VI. METODICKÉ POZNÁMKY K PRACOVNÍMU SEŠITU

OSKAROVO PŘIVÍTÁNÍ (PS, str. 1)

STRANA 1

Klíčová slova: přivítání.

cv. 1 „Přečti Oskarovo přivítání a splň jeho úkol.“

Cíl: Seznámit se s obsahem pracovního sešitu.

Motivace: Víím, o čem se budu učit.

Postup:

- Žáci si přečtou úvodní přivítání, které je motivací k práci v prvouce s Oskarem a Hugem.
- Potom si prohlédnou myšlenkovou mapu s názvy kapitol a ze souboru samolepek se pokusí k jednotlivým tématům vybrat vhodný obrázek, který by mohl dané téma vyjadřovat.
Poznámka: Před vlastním nalepením je vhodné s žáky o obrázcích k tématům pohovořit, aby se předešlo nalepení obrázků na nesprávná místa.
- O tématech lze s žáky diskutovat, vést je k tomu, aby se nad obsahem témat zamýšleli, uvažovali o tom, co už o tématu znají.
- Následně žáci přemýšlejí, co by se v daných kapitolách ještě mohlo probírat nebo co by je zajímalo.
- Nakonec mohou žáci zkusit sestavit krátké přivítání pro Oskara a Huga.

Speciální úkol: Připravit myšlenkovou mapu s učivem 3. ročníku, místo názvů jednotlivých kapitol nakreslit ilustrace, které daná témata vyjadřují.

cv. 2 „Budeme spolu pozorovat a zaznamenávat počasí. Pozoruj počasí během jednoho týdne. Zaznamenej datum pozorování, počasí a teplotu.“

Cíl: Pozorovat a zaznamenávat počasí a teplotu.

Motivace: Pozoruji a zaznamenávám počasí a teplotu v jednom týdnu.

Postup:

- Žáci si nejprve připomenou piktogramy pro zaznamenávání počasí: *jasno, polojasno, zataženo, vánek, vítr, déšť, bouřka, mlha, kroupy*.
- Potom si prohlédnou připravenou tabulku a uvědomí si, že do ní budou zapisovat datum pozorování, zaznamenávat, jaké počasí pozorovali a jakou teplotu zjistili na venkovním teploměru.
- Následně celý týden pozorují počasí a pozorované údaje zapisují do tabulky. Zapišou tedy datum, druh počasí (ve 3. ročníku již slovem, např. *polojasno*, příp. podle individuálních schopností žáků může stačit jen zakreslení piktogramu) a nakonec teplotu.
Poznámka: V září by ještě teploty neměly klesat pod bod mrazu, takže by neměl nastat problém se zápisem záporné teploty. Pokud by však taková situace nastala, pak je třeba s žáky hovořit o teplotě pod bodem mrazu a teplotu s minusovými hodnotami je naučit zapisovat.
- Žáci jsou dále vybídnuti k dlouhodobému pozorování a zaznamenávání údajů do *Pozorovacího archu počasí* (viz Příloha 2, str. 79), případně k sestavení grafu ze získaných záznamů (viz Příloha 3, str. 80).
- Průběžným srovnáváním jednotlivých archů lze také vyvozovat závěry o změnách počasí v průběhu roku.

Mezipředmětové vztahy:

 – práce s tabulkami a grafy; měření teploty

1. ŠKOLA (PS, str. 2–7)

STRANA 2

Klíčová slova: pravidla chování.

cv. 1 „Prolistuj kapitolu a vyprávěj podle myšlenkové mapy.“

Cíl: Vyprávět podle myšlenkové mapy.

Motivace: Víím, o čem se budu učit.

Postup:

- Žáci si prohlédnou myšlenkovou mapu kapitoly *Škola*. Přečtou si slova a slovní spojení, která odpovídají jednotlivým tématům, která budou v rámci kapitoly probírána (*vyučování, cesta do školy, emoce*). Téma *cesta do školy* je ještě rozvinuto o podtémata (*pravidla pro chodce, pravidla pro cyklisty*).
- Žáci si následně prolístují celou kapitolu *Škola*, aby nahlédli, o čem se budou učit. Potom se vrátí k myšlenkové mapě a společně s vyučujícím si vyprávějí o tom, co bude v kapitole obsaženo.
- Vyučující může žákům položit otázku, zda by chtěli vědět ještě něco dalšího o tématu kapitoly. Ve svých odpovědích mohou žáci vyučujícímu poskytnout řadu podnětů k tomu, jak dále pracovat, na co se zaměřit apod.

Speciální úkol: Žák může zapsat jednu svou otázku, která ho v souvislosti s kapitolou *Škola* zajímá. Odpověď nebude zapisovat hned, ale teprve ve chvíli, kdy bude mít pocit, že ji zná

cv. 2 „S pomocí nápovědy dokonči pravidla ze 2. ročníku. Nápověda: naslouchám, pomalu, požádám, ohleduplně, v klidu.“

Cíl: Uvědomit si pravidla chování ve škole/třídě.

Motivace: Přečtu věty a podle nápovědy správně dopíšu celé znění pravidla.

Postup:

- Při úvodním rozhovoru navést žáky k uvědomění si toho, že základem úspěšné výuky je tvůrčí pracovní atmosféra ve třídě. A ta se neobejde bez dodržování základních pravidel.
- Následně s žáky přečíst uvedené začátky pravidel a pokud možno bez využití nápovědy ústně doplnit znění daného pravidla ze 2. ročníku.
Poznámka: Žáci, a nakonec i vyučující si tak ověří, nakolik si znalost pravidel osvojili. Je samozřejmě možné, že žáci budou uvádět i jiné možnosti, než které jsou v nabídce. Místo slova *ohleduplně* může žák říci např. slovo *slušně*. Vyučujícímu se tak otevírá možnost začít pracovat s tím, že některá slova mají sice jinou podobu, ale stejný význam, s čímž se žáci seznámili již ve 2. ročníku v učivu českého jazyka o slovech souznačných.
- Po přečtení částí pravidel žáci nahlédnou do nápovědy. Pokud bude třeba, vyučující upřesní nejasnosti ve spojení slova s pravidlem.
- K odpovídajícímu pravidlu nakonec žáci dopíšu slova z nabídky:
 - *Chovám se k ostatním **ohleduplně**.*
 - *Po třídě se pohybují **pomalu**.*
 - *Když někdo mluví, tak mu **naslouchám**.*
 - *Sedím a jím **v klidu**.*
 - *Když něco potřebuji půjčit, **slušně** o to **požádám**.*
- Ve třídách, v nichž jsou zavedena vlastní pravidla, si žáci tato pravidla také připomenou.

cv. 3 „Přečti texty a nalep samolepky vhodných pravidel, která by předcházela problémům.“

Cíl: Uvědomit si, které pravidlo řeší daný problém.

Motivace: Přečtu popis situace a nalepím samolepku vyjadřující pravidlo, které by řešilo problém.

Postup:

- Žáci mohou pracovat samostatně, příp. ve dvojicích.
- Na barevných kartičkách si nejprve přečtou krátce popsané problémy a rozmyslí si, která pravidla by tyto problémy vyřešila.
- Potom ke každé kartičce dolepí samolepku vhodného pravidla, jehož dodržováním by taková situace nenastala nebo jehož respektováním se podobným situacím předchází.
 - Modrá kartička: *Po třídě se pohybují **pomalu**.*
 - Zelená kartička: *Sedím a jím **v klidu**.*
 - Oranžová kartička: *Chovám se k ostatním **ohleduplně**.*
 - Fialová kartička: *Když něco potřebuji půjčit, **slušně** o to **požádám**.*
 - Žlutá kartička: *Když někdo mluví, tak mu **naslouchám**.*

Speciální úkol: Popsat některou problémovou situaci ve třídě a připojit pravidlo, které tuto situaci řeší.

cv. 4 „Přečti, jak postupovat při tvorbě pravidel. Obrázky správně očíslej podle postupu.“

Cíl: Uvědomit si postup při tvorbě pravidel.

Motivace: Přečtu si, jak postupovat při tvorbě pravidel. Potom správně očísloji obrázky s bublinami.

Postup:

- V tomto cvičení se žáci seznámí s další úrovní práce s pravidly – osvojí si stručný návod, jak sami vytvářet pravidla, která budou napomáhat k dobré spolupráci a k dobré atmosféře ve třídě. Pravidla by nikdy neměla vznikat jen pro pravidla, ale měla by být smysluplná a funkční. Nadále platí, že mnohem důležitější než počet pravidel, je jejich důsledné dodržování.
 - Žáci si nejdříve přečtou postup při tvorbě pravidla. Potom si přečtou věty v bublinách a rozhodnou o jejich pořadí při tvorbě pravidla:
 - 1. oranžová bublina: *Vadí mi, když...*, tedy reálná situace, která může vadit žákům nebo také vyučujícímu, a mají potřebu ji řešit. Proto je nejdříve nutné uvést důvody, proč by mělo vzniknout nové pravidlo.
 - 2. modrá bublina: *Navrhuji, aby...*, kdy žáci, ale i vyučující navrhnou možnosti řešení a přemýšlejí, jak by mohlo pravidlo znít.
 - 3. zelená bublina: *Pravidlo bude znít: ...*, kdy se formuluje pravidlo tak, aby bylo co nejkratší, nejsrozumitelnější a nejjednodušnější.
- Poznámka:* V jedné třídě několika žákům vadilo, že někteří jejich spolužáci používají k jejich oslovení zesměšňující zkomoleniny jmen. Svou stížnost přednesli v hodině prvouky. Spolužáci byli často překvapeni, že jim takové komolení jmen vadí. Netušili, že dělají něco špatného. Následně žáci uváděli různé návrhy, jak tuto situaci vyřešit. Nakonec se shodli na formulaci pravidla: *Každého oslovujeme tak, aby mu to bylo příjemné. Pokud např. přezdívkou vadí, je zakázáno ji používat.*
- Do této třídy přišel za tři měsíce nový žák. Byl poměrně překvapen, když se ho spolužáci ptali, jak ho mají oslovovat, aby mu to bylo příjemné.
- Pokud již ve třídě máte zvedená pravidla, příp. si průběžně tvoříte nová, pak můžete porovnat váš postup s postupem zde uvedeným a říkat si, který postup vám vyhovuje lépe a proč.
 - S dodržováním pravidel úzce souvisí také téma práv a povinností žáků. Pokud se vyučující této problematice chce více věnovat, může využít cvičení, která se tématu věnují podrobněji (viz Příloha 1, str. 77–78).
-

STRANA 3

Klíčová slova: kalendářní rok, školní rok, měsíce, vyučování, rozvrh hodin.

cv. 1 „Přečti Oskarovo vyprávění. Oprav v něm chybně použité názvy měsíců. Pomůže ti znázornění roku.“

Cíl: Porozumět textu. Označit a opravit v něm chyby.

Motivace: Přečtu text. Označím a opravím v něm chyby. Využívám znázornění.

Postup:

- Žáci si nejdříve prohlédnou obě znázornění a uvědomí si rozdíl mezi kalendářním a školním rokem. Zopakují si, jak jdou za sebou jednotlivá roční období a měsíce v roce.
- Potom si přečtou celé Oskarovo vyprávění.
- Při označování chyb mohou využívat obě znázornění. Text je poměrně obtížný, pracovat lze společně.
Prázdniny skončily a Hugo zase začal chodit do školy. Školní rok bude trvat deset měsíců od října do května (od září do června). Na podzim budou s kamarádem Pavlem pouštět v únoru (v září, říjnu nebo listopadu) draka. Těší se také na zimu, kdy jsou v červenci (v prosinci) Vánoce. Hugo má rád, když se na jaře v dubnu otepluje. V létě v březnu a září (v červenci a srpnu) budou opět letní prázdniny a Hugo se bude moct koupat v rybníce.
- Následně žáci navrhnou, jak by chyby opravili.
- Vybranou část textu lze přepsat do cvičného sešitu.

Mezipředmětové vztahy:

  – názvy měsíců, ročních období

cv. 2 „Přečti věty. Spoj je s časovým údajem na ose.“

Cíl: Věty spojit se správnými časovými údaji na ose.

Motivace: Čtu věty a spojuji je se správnými časovými údaji na ose.

Postup:

- Žáci si nejprve přečtou všechny věty na kartičkách.
- Potom si prohlédnou osu a časové údaje znázorněné na digitálních hodinách. Uvědomí si, že velké čárky na ose značí celé hodiny, kratší čárky značí půlhodiny. Na základě tohoto zjištění mohou daným časovým údajům přiřadit konkrétní body na ose.

- Orientaci na časové ose lze opakovaně procvičovat podle potřeb žáků ve třídě. Vyučující využije tuto osu a zadává jiné údaje, které mají žáci na ose vyhledat a případně vyznačit (buď v pracovním sešitě, nebo na interaktivní tabuli).
- Věty na kartičkách nakonec žáci čtou znovu a spojují je s body na ose, které odpovídají časovým údajům ve větách. Tato práce vyžaduje zpětnou kontrolu, případné chyby je třeba společně vysvětlit a opravit.
- Uvedené časové údaje žáci ukážou také na ručičkových hodinách, čímž si spojí časový údaj vyjádřený slovy nejen s jeho podobou digitální, ale i s podobou na ručičkových hodinách.

Speciální úkol: Vytvořit podobnou větu a připojit k ní čas vyjádřený na ručičkových i digitálních hodinách.

Mezipředmětové vztahy:

– určování času

– ilustrace k vybrané větě ze cvičení

cv. 3 „Podle vět doplň do rozvrhu na správné místo zkratky předmětů.“

Cíl: Porozumět textu. Orientovat se v rozvrhu hodin.

Motivace: Podle údajů ve větách správně doplním rozvrh hodin.

Postup:

- Žáci si prohlédnou modelový rozvrh hodin a uvědomí si názvy vyučovacích předmětů a jejich zkratky.
- Poté si přečtou věty.
- Na základě údajů ve větách doplní na správné místo v modelovém rozvrhu zkratky předmětů:
PO 5. hodina – VV, ÚT 1. hodina – ČJ, ST 2. hodina – M, ČT 5. hodina – PRV, PÁ 4. hodina – PČ.
- Podobné věty žáci tvoří na základě svého rozvrhu.
- Vyučující nebo žáci mohou také zadávat ostatním hádanky, které se týkají jak modelového rozvrhu, tak jejich vlastního rozvrhu, např. *Který předmět máme v úterý po matematice? Máme v poslední pracovní den po matematice prvouku?*

Speciální úkol: Vytvořit podobný modelový rozvrh s větami pro své spolužáky.

.....

STRANA 4

Klíčová slova: bezpečnost v silničním provozu, chování v dopravních prostředcích, nouzová čísla.

cv. 1 „Říkej, v čem chybují chodci na obrázcích. Obrázky jejich chybného chování přelep vhodnými samolepkami. Připiš označení pravidla, kterým se správné chování řídí.“

Cíl: Uvědomit si nevhodné chování v modelových situacích.

Motivace: Prohlížím si modelové situace, vyhledávám chyby, které opravím přelepením vhodnými samolepkami. Přidám pravidla správného chování.

Postup:

- Žáci si prohlédnou obrázky chybného chování v silničním provozu. Sami se zkoušejí zamýšlet nad tím, která pravidla děti na obrázcích porušily.
- Chybnou situaci přelepí samolepkou, na níž je daná situace vyobrazena správně.
Poznámka: Protože tento úkol může být pro žáky obtížný, lze postupovat i tak, že si žáci nejdříve přečtou pravidla správného chování pod obrázky (aby si je znovu zopakovali) a teprve potom samolepky společně s vyučujícím přelepí.
- Následně si přečtou pravidla správného chování v silničním provozu v modelových situacích.
- Potom označí konkrétní modelovou situaci písmenem pravidla správného chování v silničním provozu. (Přiřazení pravidel k obrázkům po řádcích v pořadí zleva doprava: F, C, A, G; H, D, B, E.)
- Rozhovor o cestě žáků do školy, o situacích, se kterými se každý den setkávají, např. přecházení silnice, křižovatky se světelnými znameními, železničního přejezdu, ...
- Při cestě do školy se mohou žáci pokusit pozorněji sledovat chování jiných chodců; ve třídě si potom o těchto situacích mohou vyprávět.

cv. 2 „Přečti věty a z nabídky vyber, jak se máme správně zachovat.“

Cíl: Uvědomit si správné chování v dopravních prostředcích.

Motivace: Přečtu věty a vyberu, jak se správně zachovám.

Postup:

- Žáci přečtou věty, uvědomují si, jak se správně zachovat v daných situacích v dopravních prostředcích. Vyberou (křížkem označí) správnou odpověď:
 - *Sedím v autobuse, stará paní si nemá kam sednout, všechna sedadla jsou obsazena. – a) Vstanu a nabídnu jí své místo.,*
 - *Jedu metrem a chci poslouchat hudbu. – b) Pustím si hudbu do sluchátek.,*
 - *Na zastávku přijela tramvaj, kterou chci jet. – a) Počkám, až lidé vystoupí, teprve potom nastoupím.,*
 - *Při cestě vlakem svačím. – b) Jím opatrně, drobečky smetu do kapesníku. Plastový obal vyhodím při cestě z nádraží do koše na plasty.*
- Následně může vyučující společně s žáky říkat podobné věty na základě vlastních zkušeností. Žáci k nim uvádějí správné chování, odpovědi mohou také zapisovat.
- Rozhovor o cestě do školy, zejména při použití prostředků hromadné dopravy (např. autobus, tramvaj, metro, ...), a bezpečnosti při jejich užívání včetně správného chování v nich.

Mezipředmětové vztahy:

– moje cesta do školy, dopravní prostředky

cv. 3 „Přečti věty. Správné řešení označ odpovídající barvou (vybarvi kroužek u obrázku). K obrázku dopiš důležitá telefonní čísla. Na linku napiš jednotné číslo tísňového volání.“

Cíl: Znát důležitá telefonní čísla.

Motivace: Přečtu věty, řeknu, která ze složek IZS přijela. Odpovídající řešení vybarvím stejnou barvou. Dopíšu důležitá telefonní čísla.

Postup:

- Žáci přečtou věty a prohlédnou si obrázky.
- Potom řeknou, kdo podle těchto vět přijel a jaký mohl být důvod jeho příjezdu, např. *Přijel hasič, protože hořel les.*
- Kroužek u obrázku nakonec vybarví odpovídající barvou a dopíšu vhodná telefonní čísla:
 - Žlutá bublina: *hasiči – 150,*
 - Zelená bublina: *policie – 158,*
 - Modrá bublina: *zdravotní záchranná služba – 155.*
- Nakonec je třeba žákům připomenout, že pomoc v jakékoli situaci lze přivolat i zavoláním na číslo 112 (jednotné číslo tísňového volání). Volání na toto číslo se preferuje, pokud se stala událost, která bude vyžadovat součinnost všech záchranných složek, např. vážná dopravní nehoda.

Mezipředmětové vztahy:

– výtvarné zpracování situace, kdy byla přivolána pomoc

STRANA 5

Klíčová slova: povinná výbava kola, dopravní značky.

cv. 1 „Přečti text. Podle zadání barevně označ jeho části.“

Cíl: Porozumět textu. Podle zadání barevně označit jeho části.

Motivace: Přečtu text a podle zadání barevně označím jeho části.

Postup:

- S podobným typem cvičení žáci pracují většinou tak, že si přečtou text, poté zadání úkolů, případně si prohlédnou ilustraci a úkoly splní.
 - Pracovat lze i opačným způsobem, tj. žáci si nejdříve přečtou zadání úkolů a teprve potom text. Při čtení textu již mohou označovat jeho části podle zadání. Tuto strategii již mnozí žáci ve 3. ročníku zvládnou. Z hlediska časové náročnosti vede tento způsob práce k úspoře času. Řada žáků tuto strategii využívá v různých testech, a to včetně přijímacích.
- Poznámka:* Protože text je poměrně dlouhý, lze jej přečíst v hodině čtení, aby v hodině prvouky byli žáci s textem již seznámeni.
- Ať již žáci pracují kterýmkoli způsobem, měli by mít na konci práce text označen následujícím způsobem: *Zítra pojedou Hugo s tatínkem na celodenní cyklistický výlet. Poprosil tatínka, aby mu zkontroloval, zda mu na kole správně funguje přední a zadní brzda (červeně). Tatínek zjistil, že Hugo ztratil oranžovou odrazku z paprsků zadního kola (červeně). Tak ji tam doplnil. Také ověřil, že na kole nechybí přední bílá odrazka*

(červeně), zadní červená odrazka (červeně) a také oranžové odrazky na pedálech (červeně). Protože vyrazí brzy za šera, ještě přezkoušel, zda na kole dobře svítí přední světlomet s bílým světlem (modře) i zadní světlomet s červeným světlem (modře). Nakonec upravil výšku sedla a řídítek, protože Hugo vyrostl. Hugo si k připravenému sportovnímu oblečení nachystal ještě cyklistickou ochrannou přilbu.

- Podle obrázku nakonec žáci znovu popíší povinnou výbavu kola a zároveň si uvědomí výbavu, která je nutná za snížené viditelnosti.
- Při dalším rozhovoru by si žáci měli také připomenout, které další bezpečnostní prvky jsou při jízdě na kole potřeba. Jde zejména o cyklistickou přilbu (pro cyklisty do 18 let je povinná), reflexní prvky na oblečení apod.

Mezipředmětové vztahy:

 – návštěva dopravního hřiště, jízda zručnosti na kole

cv. 2 „Přečti věty a do plánu vyznač Hugovu cestu do školy. Podle vyprávění správně očíslej dopravní značky.“

Cíl: Porozumět textu. Správně očíslovat dopravní značky.

Motivace: Podle textu správně očísloji dopravní značky.

Postup:

- Žáci si nejprve prohlédnou obrázek. Následně si přečtou text, který je rozdělen do šesti částí. Poté vypráví o Hugově cestě do školy.
- Podle textu zaznačí cestu do obrázku. Procvičí si tak nejen porozumění čtenému textu, ale i orientaci v plánu (grafickém znázornění části obce).
- Pak si prohlédnou dopravní značky pod textem. Zjistí, že všechny jsou součástí obrázku.
- Všechny dopravní značky zkusí pojmenovat a společně si vysvětlí jejich význam.
- Nakonec začnou opět číst jednotlivé části textu. Po přečtení každé části číslem označí odpovídající dopravní značku pod textem. (Čísla před značkami: 4, 5, 2, 1, 6, 3.)

Speciální úkol: Vytvořit podobný plán cesty (celé nebo jen její části), kterou buď chodí do školy, nebo po které se často pohybují.

Mezipředmětové vztahy:

 / – dopravní značky

.....

STRANA 6

Klíčová slova: emoce.

cv. 1 „Přečti názvy emocí. Fotografie a popisy označ odpovídající barvou.“

Cíl: Uvědomit si lidské emoce.

Motivace: Názvy emocí a fotografie označím odpovídající barvou.

Postup:

- Téma emocí se již objevilo v obou předcházejících ročnících. Žáci se seznámili postupně s emotikony, které dané emoce (radost, hněv, strach, smutek) vyjadřovaly. Těmito emotikony vyjadřovali v modelových situacích své emoce i emoce druhých. Práce s emocemi se ve 3. ročníku posune např. k rozpoznávání emocí druhých podle výrazu obličeje.
- Žáci si přečtou názvy emocí, prohlédnou si fotografie a přečtou popisy obličeje.
- Před označením kartičky s popisem obličeje a fotografie (podle barvy kartičky s názvem emoce) je vhodné, aby žáci nejprve řekli, která emoce patří k dané fotografii a popisu na kartičce:
 - *Radost* – Ústa se usmívají, oči jsou přimhouřené a dělají se kolem nich vrásky. (foto vlevo dole);
 - *Hněv* – Obočí je staženo doprostřed a dolů a rty jsou pevně sevřené. (foto vlevo nahoře);
 - *Strach* – Oči jsou široce otevřené a ústa mírně pootevřená. (foto vpravo dole);
 - *Smutek* – Koutky úst jsou pokleslé, pohled směřuje dolů. (foto vpravo nahoře).
- Podle barvy kartičky s názvem emoce následně žáci označí kartičku s popisem emoce a fotografii vyjadřující tuto emoci.
- Mimiku jednotlivých emocí si žáci mohou vyzkoušet sami na sobě a vzájemně se pozorovat, popisovat a odhadovat, o kterou emoci se jedná.

cv. 2 „Přečti text a postupně označ, jak se Roman mohl cítit. Svě řešení porovnej se spolužákem.“

Cíl: Podle daných situací odhadnout emoce.

Motivace: Přečtu text, zkusím rozpoznat Romanovy emoce.

Postup:

- Žáci si nejprve přečtou celý text příběhu bez označování emocí.
Poznámka: Při tomto čtení si žáci mohou v textu označovat slova nebo části vět, které jim při rozpoznávání emocí mohou pomoci.
- Teprve při druhém čtení žáci označí emoci, o které si myslí, že ji Roman v dané části příběhu prožíval. Je možné, že žáci navrhnou různá řešení. Tehdy je důležité hovořit o slovech použitých v textu a v případě poslední části textu i o pocitu, který člověk prožívá v dané situaci.
 - První část textu – **radost** (*těšili se, povídali si*).
 - Druhá část textu – **hněv** (*začal vykřikovat, obličej zčervenál, hrozil pěstí*).
 - Třetí část textu – **strach** (*„Co když mi nikdo nepomůže? Roman se nakonec málem rozplakal.“*)
 - Čtvrtá část textu – **radost** (*Zde není v textu žádné záchytné slovo, ale lze z něj usoudit, že Roman je rád, že kamarádka přivolala pomoc.*)
- Následně žáci porovnají svá řešení se spolužáky.

cv. 3 Dokresli emotikony radost, hněv, smutek, strach. Jak se cítíš, když...

Cíl: Uvědomit si vlastní emoce v daných situacích.

Motivace: Podle daných situací dokreslím emotikony.

Postup:

- Žáci si přečtou větu a zvolí emotikon, který odpovídá jejich emocím v dané situaci.
Poznámka: Např. při příchodu do školy může žák prožívat různé emoce. Jiné jsou v den, kdy má psát např. diktát, a úplně jiné jsou v den, kdy jede např. na výlet. Potom by žák měl zvolit emotikon, který odpovídá emoci, kterou v dané situaci cítí nejčastěji.
 - Následně je vhodné diskutovat o zvolených emotikonech a o důvodech jejich volby. Pokud však žák o svých pocitech mluvit nechce, vyučující ho nenutí.
-

STRANA 7

Klíčová slova: opakování, procvičování.

cv. 1 „Přečti věty a rozhodni o jejich pravdivosti.“

Cíl: Rozhodnout o pravdivosti vět.

Motivace: Přečtu věty a rozhodnu o jejich pravdivosti.

Postup:

- Žáci čtou věty a rozhodují o jejich pravdivosti. Věty mohou číst buď všichni společně, nebo každý samostatně. Rozhodnutí o pravdivosti mohou dělat buď hned po přečtení věty, nebo si rozhodnutí nejprve připraví a následně je společně kontrolují s vyučujícím. Možnou variantou je i práce ve dvojicích:
V září bývají často mrazy. NE
Září, říjen a listopad jsou podzimní měsíce. ANO
Každý týden máme 40 vyučovacích hodin. NE
Máme na sobě reflexní prvky, aby nás řidiči lépe viděli. ANO
Na červený signál se znamením Stůj nevstupujeme do vozovky. ANO
Zdravotnická záchranná služba má telefonní číslo 150. NE
Z dopravního prostředku vystupují až poté, co všichni nastoupí. NE
Emoce se mění v závislosti na tom, co prožíváme a co se okolo nás děje. ANO
Školní rok končí posledním dnem měsíce července. NE
- Následně žáci svá rozhodnutí zdůvodňují.

Speciální úkol: Vytvořit podobné věty k opakování, číst je. Ostatní rozhodují o jejich pravdivosti.

cv. 2 „Přečti Oskarovo vyprávění. Označ chyby a oprav je.“

Cíl: Přečíst Oskarovo vyprávění. Označit chyby a opravit je.

Motivace: Přečtu Oskarovo vyprávění. Označím chyby a opravím je.

Postup:

- Žáci si sami přečtou Oskarovo vyprávění a označí chybné informace. Mohou nahlédnout na str. 5 do cvičení 4.
*Před projíždkou na jízdním kole musíme především zkontrolovat, že máme funkční **dvě přední brzdy** (jednu přední a jednu zadní brzdou). Nesmí chybět ani bílá odrazka vpředu a **zelená** (červená) odrazka vzadu.*

Na paprscích předního kola a **na láhvi s pitím** (zadního kola) musíme mít **červené** (oranžové) odrazky. Při snížené viditelnosti **nepotřebujeme** (potřebujeme, musíme) mít na kole světlomety, **stačí** (nestačí) **si svítit baterkou**.

- Opravy mohou žáci říkat pouze ústně, příp. vybranou část opraveného textu lze přepsat do cvičného sešitu.

cv. 3 „Přečti Hugův zážitek na modrém lístečku a řekni, jak se změnily Hugovy emoce. Dokonči zážitky ostatních dětí tak, aby odpovídaly znázornění změny jejich emocí. Vybraný zážitek napiš do sešitu.

Cíl: Uvědomit si možné situace podle změny emocí.

Motivace: Podle změny emocí dokončím situaci.

Postup:

- Žáci si přečtou text na modré kartičce a prohlédnou si, jak je Hugův zážitek vyjádřen změnou emocí.
- Potom postupně čtou zážitky dětí na dalších kartičkách. Zážitky jsou nedokončené, ale změna emocí je vyjádřena emotikony. Žáci se zamýšlejí nad tím, jak by daný zážitek dokončili, aby toto dokončení odpovídalo vyznačené změně emocí. Své nápady říkají nahlas.

cv. 4 „Přečti věty a vybarvi pásky podle pravdivosti.“

Cíl: Přečíst věty a vybarvit pásky podle pravdivosti.

Motivace: Přečtu věty a vybarvím pásky podle pravdivosti.

Postup:

- Žáci se znovu zamyslí nad dovednostmi vyjmenovat všechna pravidla třídy, vypravovat o své cestě do školy, popsat výraz obličeje při radosti, pojmenovat dopravní značky určené pro chodce.
- Počtem vybarvených políček zhodnotí, nakolik si myslí, že si danou dovednost osvojili.
- Následně je vhodné s žáky o jejich sebehodnocení diskutovat.
- Na závěr se mají zamyslet nad tím, co dalšího dokážou o tématech vypravovat, co dokážou vyjmenovat, pojmenovat nebo popsat. Přitom mohou prolistovat celou kapitolu, aby si danou problematiku opět přiblížili.

.....

■ DIDAKTICKÉ HRY

1. Měsíce

Žáci si připraví 12 kartiček s názvy měsíců v roce, dále kartičky s názvy „ROK“ a „ŠKOLNÍ ROK“. Podle pokynů vyučujícího s nimi pak pracují. Řadí je například podle pořadí v kalendářním či školním roce, vybírají z nich např. podzimní měsíce, určují první (druhý, ..., poslední) měsíc kalendářního/školního roku apod.

2. Poznej vyučovací předmět

Vybraný žák předvádí činnost z některého vyučovacího předmětu, ostatní mají poznat, o který předmět se jedná. Pokud není předváděná činnost pro daný předmět jednoznačná (např. žák předvádí, jak píše – ale píše se v českém jazyce i v matematice), musí činnost ještě doplnit, aby ukázka byla jasnější.

3. ANO/NE

Vyučující říká/čte věty, které souvisejí s některým z vyučovacích předmětů, např. *V tělesné výchově většinou píšeme. V matematice se učíme počítat.* Dohodnutým způsobem žáci rozhodují o jejich pravdivosti, např. zvedáním karty ANO/NE. Podobné věty mohou vymýšlet sami žáci a potom je říkat/číst spolužákům.

4. Zdravá svačina

Hra na procvičování paměti. První žák říká: *Do zdravé svačiny zařadím jablko*. Druhý žák říká: *Do zdravé svačiny zařadím jablko a jogurt*. Žáci se snaží vytvořit a zapamatovat si co nejdelší řadu slov. Procvičují tak paměť, slovní zásobu a znalost zdravých potravin. Pokud je ve třídě více žáků, je potřeba do práce zapojit všechny, aby čekání, než na ně dojde řada, nebylo dlouhé. Mohou pak s dalším žákem celou větu odříkávat společně. To je současně i pomoc pro ty, kteří si nevěří.

5. Sbírka dopravních značek

Žáci sledují a zaznamenávají dopravní značky, kterých si všimnou například po cestě do školy / ze školy. Je vhodné začít těmi, které jsou uvedené v pracovním sešitě. Žáci např. týden pozorují své okolí a přímo v cvičném sešitě si poznamenávají, které značky viděli. Pokud některou značku vidí vícekrát na různých místech, mohou si dělat čárky za počet nálezů. Následně hovoří o tom, kde jednotlivé značky jsou a jak se žáci podle nich chovali.

Obměna: Žáci hledají různé druhy dopravních značek a zakreslují je do cvičného sešitu. Následně s vyučujícím značky pojmenují.

6. Jak se správně chovat?

Vyučující má připravené lístečky s pokyny o chování v dopravních prostředcích, např. *Sedíš a díváš se z okna. Odhazuješ papírky na podlahu*. Žáci se rozdělí do dvou skupin. Každý z první skupiny žáků si vylosuje jeden lísteček. Přečte si ho a pak se podle toho v dopravním prostředku, který mohou představovat např. židle připravené v prostoru třídy, chová. Druhá skupina hodnotí chování jednotlivých žáků v dopravním prostředku.

7. Které telefonní číslo vytočíš?

Vyučující má soubor lístečků, na kterých je krátce popsána situace. Žák ji přečte nahlas ostatním a rozhodne, na které číslo by zavolał, např. *Vidím, že z budovy vychází velký dým.* (150) *Spolužák se na hřišti zranil a hodně ho bolí noha.* (155) *Zapomněl jsem, co mám nakoupit.* (rodiče) *U obchodního centra se perou dva dospělí muži.* (158) *Chci jít se spolužákem do knihovny a vím, že přijdu domů později než obvykle.* (rodiče) *Nemohu s kamarádem do kina, protože jsem onemocněl.* (kamarád) *Stala se hromadná autonehoda. Jsou tam i zranění.* (112) *Nevím, jaký úkol mám vypracovat.* (spolužák)

8. Souřadnicové tabulky

Žáci mají připravenou tabulku, která je označena v řádku číslicemi a ve sloupci velkými tiskacími písmeny, jako např. v PS, str. 9, cvičení 1. Náplň jednotlivých polí může být velmi různorodá, tj. podle toho, které učivo kromě orientace v tabulce chce vyučující procvičovat, např.:

- ČJ – gramatické jevy:
 - v tabulce jsou uvedena slova s vynechaným jevem; vyučující zadává souřadnice a žáci do tabulky doplňují, co ve slovech chybí; podobně mohou slova podle souřadnic psát do sešitu apod.,
 - v tabulce jsou uvedena slova a podle zadaných souřadnic u nich žáci určují zadané mluvnické kategorie, slovní druhy apod.,
- M – čísla – v tabulce jsou uvedena čísla; žáci řeší příklady podle zadání, např. $A3 + B2$; mohou to být také řetězce příkladů,
- M – příklady – v tabulce jsou uvedeny příklady; žáci je řeší podle zadaných souřadnic,
- M – slovní úlohy – vyučující zadá slovní úlohu; žáci určí, která souřadnice obsahuje správné řešení úlohy,
- AJ/NJ – v tabulce jsou obrázky; podle zadání je žáci pojmenovávají v daném jazyce; tabulky tak slouží k opakování slovní zásoby.